

ВПЛИВ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН ЩОДО ОКРЕМИХ ВИДІВ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ НА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ЙОГО ВИРОБНИЦТВО ТА РЕАЛІЗАЦІЮ

THE IMPACT OF REGULATION OF PRICES FOR CERTAIN TYPES OF FOOD PRODUCTS ON THE SOLVENCY OF ENTERPRISES ENGAGED IN ITS PRODUCTION AND SALE

Красуцький В.В., д.філос. у галузі права (PhD)

Розвиток міжнародного співробітництва та євроінтеграційні процеси вимагають реформування законодавства України, і попри всі негативні фактори, масштабне реформування економіки України продовжується.

Держава через ціновий механізм повинна сприяти конкурентоздатності виробленої продукції і забезпеченню еквівалентності міжгалузевого обміну. Державні регульовані ціни запроваджуються Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади, державними колегіальними органами та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень у встановленому законодавством порядку.

Непрямі методи державного регулювання цін в Україні на прийнятному рівні, і це є більш дієвим, ніж встановлення фіксованих цін і торговельних надбавок, які можуть призвести до утворення дефіциту певних товарів у зв'язку з вмотивованою відмовою виробниками чи продавцями від їх виробництва або реалізації і створення умов для нелегальної підприємницької діяльності. При цьому застосування таких непрямих методів повинно супроводжуватись ефективним механізмом захисту економічної конкуренції.

Проаналізовано, що регулювання цін на окремі категорії товарів може суттєво вплинути на певних суб'єктів господарювання, що займаються насамперед виробництвом або реалізацією продовольчих товарів, і при тривалій дії негативних факторів це може призвести до неплатоспроможності, і виходячи з необхідності забезпечення власної платоспроможності суб'єктам господарювання логічніше реалізовувати продукцію, яка не буде потрапляти під державне регулювання цін.

Зроблено висновок про необхідність розгляду питання щодо тимчасового припинення обов'язку органів управління підприємств приймати рішення щодо подання заяви про відкриття провадження у справі у разі виникнення загрози неплатоспроможності, тобто випадку якщо задоволення вимог одного або кількох кредиторів призведе до неможливості виконання грошових зобов'язань боржника в повному обсязі перед іншими кредиторами за умови, що відповідний суб'єкт господарювання здійснює виробництво або реалізацію окремих видів продукції, на яку поширюється дія постанови Кабінету Міністрів України «Про регулювання цін на окремі види продовольчих товарів та забезпечення стабільної роботи виробників продовольства в умовах воєнного стану».

Ключові слова: державне регулювання цін, банкрутство, платоспроможність, боржник.

The development of international cooperation and European integration processes require the reform of Ukrainian legislation, and the large-scale reform of the Ukrainian economy continues despite all the negative factors.

The state should promote the competitiveness of manufactured products and ensure the equivalence of inter-industry exchange through the price mechanism. State regulated prices are introduced by the Cabinet of Ministers of Ukraine, executive authorities, state collegial bodies and local self-government bodies in accordance with their powers in accordance with the procedure established by law.

Indirect methods of state regulation of prices in Ukraine are at an acceptable level, and this is more effective than the establishment of fixed prices and trade allowances, which can lead to the formation of a shortage of certain goods in connection with the motivated refusal of producers or sellers from their production or implementation and creation of conditions for illegal business activity. At the same time, the use of such indirect methods must be accompanied by an effective mechanism for the protection of economic competition.

It has been analyzed that price regulation for certain categories of goods can have a significant impact on certain business entities that are primarily engaged in the production or sale of food products, and with the prolonged effect of negative factors, this can lead to the debtor's insolvency, and based on the need to ensure the entity's own solvency it is more logical for enterprises to sell products that will not be object of the state price regulation.

It was concluded that it is necessary to consider the issue of temporarily suspending the obligation of the management bodies of enterprises to make a decision on submitting an application to open proceedings in the event of a threat of insolvency in the event that meeting the demands of one or more creditors will lead to the impossibility of fulfilling the debtor's monetary obligations in full amount before other creditors, provided that the relevant business entity produces or sells certain types of products, which are covered by the Cabinet of Ministers of Ukraine resolution "On regulating prices for certain types of food products and ensuring the stable work of food producers under martial law".

Key words: state regulation of prices, bankruptcy, solvency, debtor.

Попри всі негативні фактори, масштабне реформування економіки України продовжується. В цілому, цінова політика практично в будь-якому секторі економіки має базуватись на вільному ціноутворенні в поєднанні з державним регулюванням і посиленням антимонопольного контролю, що проявляється у відповідному правовому регулюванні, яке в свою чергу також повинно виходити з необхідності забезпечення платоспроможності підприємств.

Розвиток ринкових відносин зумовив потребу інституційного обґрунтування державного регулювання цін та ціноутворення національної економіки, але ключовим для ефективності побудови приватно-правових відносин повинно бути забезпечення умов для платоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності, без яких неможливе належне функціонування економіки. Під платоспроможністю необхідно розуміти наявність у відповідних осіб коштів та інших еквівалентів, достатніх для розрахунків з кредиторської заборгованості.

Під час формування цін на продукцію українські підприємства переважно користуються витратним методом, не виробляючи довгострокової стратегії ціноутворення, а державне регулювання цін являє собою діяльність держави, спрямовану на встановлення і збереження такого рівня цін, який забезпечував би рентабельну діяльність суб'єктів господарювання, паритет цін різних галузей народного господарства, реальність заробітної плати, стійкість валюти та інші економічні параметри в державі.

Постановка проблеми. Державне регулювання здійснюється з використанням правових, адміністративних і економічних методів регулювання.

Нормативну основу правового регулювання цін складає Конституція України, Цивільний кодекс України [24], Господарський кодекс України [5], Податковий кодекс України [5], Закон України «Про ціни і ціноутворення» [22], Закон України «Про захист економічної конкуренції» [20] та інших нормативно-правових актів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

В сучасному українському праві проблематика теоретичні та практичні питання конкурсного права досліджувалися такими наступними науковцями, як О. А. Беляневич [1], А. А. Бутирський [2], О. В. Васковський [3], І. О. Вечірко [4], Л. І. Грабован [6], С. В. Жуков [8], Д. В. Мандичев [10], Б. М. Поляков [15], Р. Б. Поляков [16], П. Д. Пригуза [18] та іншими.

В свою чергу питання щодо теоретичних та прикладних аспектів дослідження характеристик ціноутворення в аграрному секторі економіки знайшли відображення у наукових роботах таких вчених-економістів, як М. В. Болдуєв, Н. Е. Гуда, М. Й. Малік, С. І. Мороз, О. М. Петрига та ін.

Виклад основного матеріалу. В умовах ринкової конкуренції ціни формуються під впливом попиту та пропозиції, але заходи впливу держави на процес ціноутворення є невід'ємними складовими державного регулювання економіки.

Ціна в ринковій економіці є загальним регулятором процесу суспільного виробництва, який разом з іншими регуляторами держави суттєво впливає на діяльність усіх суб'єктів господарювання [13, с. 32].

Так, відповідно до ч. 1 ст. 632 Цивільного кодексу України [24] у випадках, встановлених законом, застосовуються ціни, які встановлюються або регулюються уповноваженими органами державної влади або органами місцевого самоврядування.

Згідно з ч. 1 ст. 189 Господарського кодексу України [5] під ціною необхідно розуміти виражений у грошовій формі еквівалент одиниці товару, що підлягає продажу (реалізації), який повинен застосовуватися як тариф, розмір плати, ставки або збору, крім ставок і зборів, що використовуються в системі оподаткування, а відповідно до ч. 3 цієї статті суб'єкти господарювання використовують у своїй діяльності вільні та державні регульовані ціни.

При цьому ч. 1 ст. 191 Господарського кодексу України [5] передбачено, що державні регульовані ціни запроваджуються Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади, державними колегіальними органами та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень у встановленому законодавством порядку.

У ч. 2 ст. 191 Господарського кодексу України [5] підкреслено, що державне регулювання цін здійснюється згідно із Законом України «Про ціни і ціноутворення» [22] та іншими законами.

Закон України «Про ціни і ціноутворення» [22] визначає основні засади цінової політики і регулює відносини, що виникають у процесі формування, встановлення та застосування цін, а також здійснення державного контролю (нагляду) та спостереження у сфері ціноутворення. Дія цього Закону поширюється на відносини, що виникають у процесі формування, встановлення та застосування цін суб'єктами господарювання, які здійснюють виробництво та реалізацію продовольчих товарів на території України.

Відповідно до ч. 1 ст. 8 Закону України «Про ціни і ціноутворення» [22] державне регулювання цін здійснюється Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади, державними колегіальними органами та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень шляхом: 1) установлення обов'язкових для застосування суб'єктами господарювання: фіксованих цін; граничних цін граничних рівнів торговельної надбавки (націнки) та постачальницько-збутової надбавки (постачальницької винагороди); граничних нормативів рентабельності; розміру постачальницької винагороди; розміру доплат, знижок (знижувальних коефіцієнтів); 2) запровадження процедури декларування зміни ціни та/або реєстрації ціни.

Слід виходити з того, що втручання держави у ціноутворення здійснюється за допомогою різноманітних мето-

дів державного регулювання цін, які можна об'єднати в дві групи: прямі (установлення фіксованих цін на найважливіші товари та послуги; застосування граничних цін або граничних коефіцієнтів їх підвищення; декларування зміни цін; запровадження граничних рівнів посередницько-збутових націнок та торговельних надбавок тощо) й непрямі (застосування граничних нормативів рентабельності; зміна рівнів та диференціація ставок товарних податків; пільгове оподаткування та кредитування; диференціація ставок ввізного мита), а тому виглядає необхідним дослідження державного регулювання цін щодо окремих видів продовольчих товарів на платоспроможність підприємств, що здійснюють його виробництво та реалізацію.

Слід звернути увагу на те, що 07.06.2017 Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 394 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України № 1548 від 25.12.1996 та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» [19], якою було скасовано державне регулювання цін на продовольчі товари та послуги на ринках, тобто з 01.07.2017 було скасовано державне регулювання цін на продовольчі товари та послуги у межах, встановлених цим нормативним актом.

Втім у зв'язку з пандемією COVID-19 22.04.2020 Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову № 341 «Про заходи щодо стабілізації цін на товари, що мають істотну соціальну значущість, товари протиепідемічного призначення» [21], відповідно до якої на час карантину запроваджується державне регулювання цін шляхом декларування зміни роздрібних цін на товари, що мають істотну соціальну значущість та товари протиепідемічного призначення, що необхідні для запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Вказана постанова втратила чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів України «Про регулювання цін на окремі види продовольчих товарів та забезпечення стабільної роботи виробників продовольства в умовах воєнного стану» від 19.06.2023 № 650 [22], згідно з пунктом 1.1. якої установлено на період воєнного стану та трьох місяців після його припинення чи скасування: граничний рівень торговельної надбавки (націнки) на продовольчі товари вітчизняного виробництва, крім товарів, маркованих як органічна продукція: борошно пшеничне вищого сорту, молоко пастеризоване жирністю 2,5 відсотка (у плівці), хліб житньо-пшеничний, яйця курячі категорії С1, птиця (тушки курячі, четвертини тушки курячої), батон та олія соняшникова рафінована, в розмірі не більш як 10 відсотків з урахуванням рекламних, маркетингових послуг, послуг з підготовки, обробки, пакування, інших послуг, пов'язаних з реалізацією відповідних товарів кінцевому споживачу; максимальний строк здійснення розрахунків за поставлені товари вітчизняного виробництва, крім товарів, маркованих як органічна продукція, а саме: крупа гречана, цукор-пісок, макаронні вироби (вермішель з борошна пшеничного вищого сорту), масло вершкове жирністю 72,5 відсотка, вода мінеральна негазована та товари, визначені абзацом 2 цього пункту, не пізніше ніж через 10 календарних днів з дня виставлення постачальником таких товарів рахунків для оплати за поставлену продукцію.

В свою чергу регулювання цін на окремі категорії товарів може суттєво вплинути на певних суб'єктів господарювання, що займаються насамперед виробництвом або реалізацією продовольчих товарів, і при тривалій дії негативних факторів це може призвести до неплатоспроможності боржника.

В цілому, у контексті державного регулювання цін в Україні для зниження цін і тарифів на продукцію, що має важливе соціально-економічне значення для житте-

діяльності людини видається більш логічним зменшити податок на додану вартість, оскільки це не призводить до зниження платоспроможності підприємств, що постачають необхідну продукцію.

Зменшення впливу державного регулювання цін також дасть змогу зменшити корупційні ризики й адміністративне навантаження на малі і середні підприємства.

Необхідно погодитись, що в Україні відсутній дієвий механізм контролю над цінами, а підприємці вже давно навчилися обходити обмеження: зменшуючи вагу харчових продуктів, скорочуючи вміст натуральної сировини та використовуючи низькоякісні заміники. Виходить, що система підтримки соціальних незахищених осіб працює лише за рахунок обмеження певних категорій виробників. Саме ж споживання соціальних продуктів ніяк не диференціюється: відповідні харчові продукти можуть купувати будь-які верстви населення, у тому числі й ті, хто цього не потребує. Щоб підтримати сім'ї з низьким рівнем прибутку, потрібно звернутися до більш ефективних механізмів – адресної допомоги та субсидій [7, с. 33].

Скасування державного регулювання цін також полегшить умови ведення бізнесу за рахунок відміни декларування цін [7, с. 33], але в свою чергу видається за необхідне для підтримки малозабезпечених сімей звернутися до більш ефективних механізмів – адресної допомоги, субсидій, зокрема, шляхом використання спеціальних платіжних інструментів, наприклад, оформлення соціальних банківських карт визначеній групі особи.

Державне регулювання цін в Україні введене на час карантину та воєнного стану для захисту інтересів громадян, підтримки економіки та запобігання штучного маніпулювання рівнем цін через складні епідеміологічні умови в країні. Після закінчення воєнного стану, вільне ринкове ціноутворення повинно повернутись, що забезпечить подальший розвиток ринкових відносин.

Необхідно погодитись з тим, що неплатоспроможність є як економічною так і юридичною категорією [12, с. 124].

Відносини неплатоспроможності врегульовано нормами господарського права, що зумовлено тим, що процедура банкрутства є результатом здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, внаслідок чого суб'єкт підприємництва не здатний виконати свої грошові зобов'язання перед іншими особами (неспроможність) [2, с. 15].

Відповідно до абзацу 3 п. 3.4 Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затвердженого наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 № 14 [11] поточною неплатоспроможністю характеризується фінансовий стан будь-якого підприємства, якщо на конкретний момент у зв'язку з випадковим збігом обставин тимчасово суми наявних у нього коштів і високоліквідних активів недостатньо для погашення поточного боргу, що відповідно до законодавчого визначення розглядається як неспроможність суб'єкта підприємницької діяльності виконати після настання встановленого строку їх сплати грошові зобов'язання перед кредиторами, у тому числі із заробітної плати, а також виконати зобов'язання щодо сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, податків і зборів (обов'язкових платежів) не інакше як через відновлення платоспроможності.

Згідно з п. 2.2.7 «Аналіз витрат на виробництво» Розділу III «Методичне забезпечення заповнення форми звіту за результатами проведення аналізу фінансово-господарської діяльності неплатоспроможного підприємства» Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджених наказом Міністерства економіки

України від 19.01.2006 № 14 [11] від належної організації обліку витрат залежать рівень економічного управління підприємством, ступінь впливу результатів діяльності окремих підрозділів на підвищення ефективності виробництва, обґрунтованість планування якісних та кількісних показників й оптимальне ціноутворення.

Слід враховувати, що власники, керівники, інші особи, дії або бездіяльність яких призвели до неплатоспроможності суб'єктів господарювання, можуть бути притягнуті до солідарної або субсидіарної відповідальності за зобов'язаннями такого суб'єкта господарювання.

У разі притягнення певної особи до субсидіарної відповідальності за зобов'язаннями боржника така особа може надати свої пояснення та заперечення, які вплинули на стан платоспроможності, і, наприклад, відповідно до позиції Верховного Суду у постанові від 16.06.2020 у справі № 910/21232/16 [16] аналіз зміни фінансових показників у негативний бік за відсутності доказів на підтвердження підстав для їх зміни, не вказує на особу, яка прийняла рішення чи вчинила дію/бездіяльність та тим самим призвела до зміни цих показників. За відсутності зазначених доказів відсутня об'єктивна сторона порушення з доведення до банкрутства, а тому відсутні підстави для покладення на будь-кого із зазначених ліквідатором боржника осіб субсидіарної відповідальності.

В свою чергу відповідно до ч. 6 ст. 34 Кодексу України з процедур банкрутства [9] якщо органи управління боржника не прийняли рішення щодо подання боржником у місячний строк до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі у разі, якщо задоволення вимог одного або кількох кредиторів призведе до неможливості виконання грошових зобов'язань боржника в повному обсязі перед іншими кредиторами (загроза неплатоспроможності), та в інших випадках, передбачених Кодексом України з процедур банкрутства, тобто допустили порушення цих вимог, то вони несуть солідарну відповідальність за незадоволення вимог кредиторів.

Таким чином, можна припустити, що органи управління боржника підприємств, що здійснюють виробництво та реалізацію окремих видів продовольчих товарів у разі істотного погіршення фінансового становища підприємства повинні подавати заяву щодо відкриття провадження у справі про банкрутство, внаслідок чого ще додатково може погіршитись його платоспроможність через заходи, здійснювані його кредиторами щодо стягнення дебіторської заборгованості з підприємства в тому числі з вимогами дострокового виконання певних грошових вимог, зниження ефективності власних заходів щодо стягнення дебіторської заборгованості та в цілому ділової репутації підприємства через потенційне відкриття провадження у справі про банкрутство.

Окрім того, необхідно враховувати, що за подання заяви щодо відкриття провадження у справі про банкрутство необхідно сплатити судовий збір, надати докази авансування винагороди арбітражному керуючому за виконання повноважень керівника або угоду з арбітражним керуючим про виконання останнім повноважень у справі про банкрутство (положення щодо можливості надання такої угоди мають тимчасовий характер, і діють під час дії воєнного стану в Україні та протягом шести місяців після його припинення чи скасування).

Слід враховувати, що господарські суди теж можуть бути завантажені заявами щодо відкриття провадження у справі про банкрутство, що буде впливати на ефективність господарського судочинства в цілому.

При цьому у підприємств, які здійснюють виробництво та реалізацію продовольчих товарів збільшуються витрати через підвищення логістичних витрат, збільшення вартості електроенергії, палива, підвищення заробітної плати працівників, що спричиняє збитковність та появу ознак неплатоспроможності у таких підприємств, осо-

бливо суб'єктів мікропідприємництва, якщо частка товарів, що ними реалізується і підпадають під регулювання цін на окремі види продовольчих товарів, є значною. Виходячи з необхідності забезпечення власної платоспроможності суб'єктам господарювання логічніше реалізувати продукцію, яка не буде потрапляти під державне регулювання, що в свою чергу може спричинити дефіцит таких товарів, а тому не буде реалізувалась фактична ціль прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Про регулювання цін на окремі види продовольчих товарів та забезпечення стабільної роботи виробників продовольства в умовах воєнного стану», а тому було б логічним створити певні механізми, які б стимулювали реалізацію визначеної групи продовольчих товарів або хоча б дозволили мінімізувати ризики, пов'язані з таким видом підприємницької діяльності.

Враховуючи наявний вплив регулювання цін щодо окремих видів продовольчих товарів на платоспроможність підприємств, що здійснюють його виробництво та реалізацію, вбачається за необхідне розглянути питання, що на період воєнного стану та трьох місяців після його припинення чи скасування органи управління боржника підприємств, в яких виробництво та реалізація окремих видів продукції, на яку поширюється дія постанови Кабінету Міністрів України «Про регулювання цін на окремі види продовольчих товарів та забезпечення стабільної роботи виробників продовольства в умовах воєнного стану», наприклад, становить більше певного відсотка, що негативно впливає на його платоспроможність, не зобов'язані приймати рішення щодо подання підприємством у місячний строк до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі у разі виникнення загрози неплатоспроможності.

Висновки. Держава через ціновий механізм повинна сприяти конкурентоздатності виробленої продукції і забезпеченню еквівалентності міжгалузевого обміну.

Найбільш ефективними видаються непрямі методи державного регулювання цін в Україні, оскільки через

механізми пільгового оподаткування, зменшення чи скасування ввізних мит можна утримати на певному рівні ціни на продукцію, яка є необхідною для підтримання у належному стані інфраструктури, забезпечення паливно-мастильними матеріалами підприємства, надання доступу громадян до лікарських засобів і продовольства тощо. Наразі такі заходи здійснюються в Україні на прийнятному рівні, і це є більш дієвим, ніж встановлення фіксованих цін і торговельних надбавок, які можуть призвести до утворення дефіциту певних товарів у зв'язку з вмотивованою відмовою виробниками чи продавцями від їх виробництва або реалізації і створення умов для нелегальної підприємницької діяльності. При цьому застосування таких непрямих методів повинно супроводжуватись ефективним механізмом захисту економічної конкуренції.

Враховуючи різні сфери правового регулювання, керуючись принципами процесуальної економії господарського судочинства, необхідності забезпечення продовольчої безпеки в період воєнного стану, беручи до уваги наявний вплив правового регулювання цін на окремі види продовольчих товарів на платоспроможність підприємств, що здійснюють його виробництво та реалізацію, вбачається за необхідне розглянути питання щодо тимчасового припинення обов'язку органів управління підприємств приймати рішення щодо подання заяви про відкриття провадження у справі у разі виникнення загрози неплатоспроможності, тобто випадку якщо задоволення вимог одного або кількох кредиторів призведе до неможливості виконання грошових зобов'язань боржника в повному обсязі перед іншими кредиторами за умови, що відповідний суб'єкт господарювання здійснює виробництво або реалізацію окремих видів продукції, на яку поширюється дія постанови Кабінету Міністрів України «Про регулювання цін на окремі види продовольчих товарів та забезпечення стабільної роботи виробників продовольства в умовах воєнного стану», яка становить більше певного відсотка у загальному розмірі доходів суб'єкта господарювання, що негативно впливає на його платоспроможність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беляневич О. А. Про особливості застосування норм про позовну давність у справах про банкрутство. *Підприємство, господарство і право*. 2017. № 10. С. 8.
2. Бутирський А. А. Заходи щодо відновлення платоспроможності боржника як шлях подолання банкрутства : монографія. Чернівці : Книги – XXI. 180 с.
3. Васильковський О. В. Судові процедури у справах щодо неплатоспроможності та банкрутства юридичних осіб: сутність. *Право України*. Київ : ТОВ «Видавничий Дім «АртЕк», 2021. № 7. С. 169–187.
4. Вечірко І. О. Про деякі проблеми реалізації функцій суду в ліквідаційній процедурі. *Санація та банкрутство*. 2016. № 3–4. С. 188–193.
5. Господарський кодекс України : Закон України № 436-IV від 16.01.2003. *Верховна Рада України*. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15> (дата звернення: 28.04.2024).
6. Грабован Л. І. Погашення вимог кредиторів у процедурі банкрутства. Теорія і практика : монографія. Одеса : Фенікс, 2018. 308 с.
7. Гуда Н. Е. Державне регулювання та особливості ціноутворення в аграрному секторі України. *Міжнародний науково-виробничий журнал «Сталый розвиток економіки»*. 2019. № 1 (42). С. 30–35.
8. Жуков С. В. Проблемні питання визнання недійсними правочинів боржника у справі про банкрутство. *Актуальні проблеми процедур банкрутства в Україні та міжнародний досвід врегулювання неплатоспроможності*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 18.10.2019). С. 51–64.
9. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України № 2597-VIII від 18.10.2018. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення: 28.04.2024).
10. Мандичев Д. В. Правове регулювання запобігання корупції у діяльності арбітражного керуючого. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 9. С. 98–102.
11. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 № 14 (у редакції наказу Міністерства економіки України 26.10.2010 № 1361). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06#o58>.
12. Ольшевська О.О., Троян В.І., Слюсаренко І.С. Банкрутство підприємств в Україні : сутність та причини виникнення. *Стратегії інноваційного розвитку економіки України проблеми, перспективи, ефективність*: Матеріали II – і Міжнародної науково-практичної Internet – конференції студентів та молодих вчених. Секція 2. Економіка підприємства та маркетинг. 2011. С. 123–125.
13. Петрига О. М., Прус Ю.О. Державне регулювання цін в умовах ринкових відносин та основні напрямки його удосконалення. *Materiály XV Mezinárodní vědecké a praktické konference "Vědecký pokrok na přelomu tisíciletí-2019"*. Volume 14. Ekonomika. Hl. red.: Zdeněk Černýák. Praha. Publishing House "Education and Science", 2019. S. 32–35.
14. Податковий кодекс України : Закон України № 2755-VI від 02.12.2010. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 28.04.2024).
15. Поляков Б. М. Право неспроможності (банкрутства) в Україні. Київ: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 440 с.

16. Поляков Р. Б. Формування активу та пасиву юридичної особи – боржника у процедурі банкрутства (неспроможності) за законодавством України і Німеччини. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : *Юридичні науки*. 2022. Т. 33(72), № 3. С. 14–22. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_law_2022_33\(72\)_3_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_law_2022_33(72)_3_5).

17. Постанова Верховного Суду від 16.06.2020 у справі № 910/21232/16. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89910859> (дата звернення: 26.04.2024).

18. Пригуза П. Д. Огляд деяких проблем застосування права банкрутства в Україні – потрібен злам парадигми. *Вісник господарського судочинства*. 2011. Вип. № 2. С. 131–138.

19. Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України № 1548 від 25.12.1996 та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 № 394. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/394-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.04.2024).

20. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text> (дата звернення: 19.04.2024).

21. Про заходи щодо стабілізації цін на товари, що мають істотну соціальну значущість, товари протиепідемічного призначення: постанова Кабінету Міністрів України від 22.04.2020 № 341. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.04.2024).

22. Про регулювання цін на окремі види продовольчих товарів та забезпечення стабільної роботи виробників продовольства в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.06.2023 № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/650-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 28.04.2024).

23. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21.06.2012 № 5007-VI. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text> (дата звернення: 19.04.2024).

24. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003. № 435-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 28.04.2024).